

הבילת התבילת. לניחוי עליה כמשי:

5. שיחת הרצ"ה מוצרים א' עמ' 69-68 יש בפליטופיה נוסחאות שונות על מותח חומן. על-כ-פני עובדה היא שהיי האדם בעולם הזה מתנהלים בתוך סדרי חומן. ישראל מקדשים את הזמנים – פירוש: ישראל מקדש את החיים. רבנו של-עולם, בורא שמים וארץ, הוא היוצר "עם" זו יצירת ל"מ"צ. "מלכות מלכות כל עלומים", כל מילוארי העולם, בין אלה הנגלים לנו ובין אלה הנוסרות לנו – רבנות מלאכים וכוונות, והמון בריות לאידתכלית.

"ויאמר אלהים יהי מארת בקיע השמים להבריל בין היום ובין הלילה והיו לאתח ולמערדים ולמים ושמים". ענייני חיי האדם מסודרים בתוך סדרי חומן, ומדשת המון ממנה בעולם על-ידי "עם" זו יצירתו לי תכלתי יספור²². ר' מקדש את הזמנים על-ידי ישראל. "קדשים תהיו כי קדש אני ר' אלהים²⁴ – "קדושתו למעלה מקדושתם"²³. מקדושתו נמשכת קדושתם. אתה קדושת שמך קדושתו וקדושתם בכל יום יהללך סלי²⁵. "זאתם הדברים בר' אלהים, חיים כלכם היום²⁶. אתם המגלים את העוד של החיים, של העולם, של המין האנושי כולו, מכות התורה. ערך החיים והמון מתברר רק מהמקור האלוהי של התורה, אבל דברי האור החיים המקדשים: "אם אין ישראל, אין תורה²⁷. התורה היא "תורה נותנת²⁸ בשמים, אבל בין השמים לארץ יש מרחקים נוראים ועצומים, "מן הארץ עד לקיע מהלך תשור מאות שנה²⁹. לכן יש צורך בנתנת בארץ כדי לקבל את התורה. קודשא-בריאה הוא אורייתא וישראל חיי³⁰. "אתה אחד ושמן אחי³¹ – תורה שהיא שמו של הקב"ה³² – "מי קעמך ישראל גוי אחד בארץ³³. עס-ישראל מתגלה בשלמותו רק בארץ³⁴. לכן אין שום אפשרות להעלות על הדעת סדרת קדושת הזמנים ייקבעו במקום אחד מחוץ לארץ-ישראל, כדברי חז"ל "החריפים בסוף מסכת ברכות³⁵. "כי מציון תצא תורה³⁶.

6. שיחת הרצ"ה מוצרים א' עמ' 71-70

אנו נמשיכים בשני סוגי קדושה: קדושת יס-טוב, אותה אנו קובעים על-פי החישובים שלנו, וקדושת שבת הקבועה והקיימת מששת ימי בראשית, "שבת לך³⁷. על-כן אנו מברילים בין קדוש לקדוש, בין קדושת שבת הקבועה והקיימת, "קפיצא וקיימא³⁸, ובין קדושת יס-טוב הנקבעת על ידינו, אין לשכוח שהבילה אינה יותק. שבת היא שורש כל המעידים, תחילה למקראי קודש³⁹. שבת היא נשמת העולם, נשמת המציאות. כמו שהתורה קדמה לעולם, והקדוש-ברוך הוא הסמל בתורה וברא את העולם⁴⁰, בהיות שהתורה קדמה לעולם והקדושה קדמה לו – כך שבת היא מעין עולם-הבא, קדמה לעולם-הזה והיא נשמת כל הזמנים. כך ישראל קדמו לעולם, הם לב נמות לאנושות ולעולם⁴¹, ומתוך כך יש שייכות פנימית בין ישראל והשבת⁴². לכן לא ייתכן שאדם משראל לא ישמור שבת, ולעומת זאת לא ייתכן שגוי ישמור שבת, ויצוי ששבת חייבת מיתה⁴³. אבל את המועדים אנו קובעים. "אלה מועדי ר' אשר תקראו אתם⁴⁴, "אתם, אפילו מוציגו, אתם, אפילו מודיגו, אתם, אפילו מוטעין⁴⁵. אתם קובעים

ויס-טוב בבידתי. "קדש ישראל לך ר' ראשית תבואתה⁴⁶, ומכוח זה ביכולתנו לקדש את הזמנים. לעומת קדושת שבת שהיא קדושה מספר א', קדושת יס-טוב היא קדושה מספר ב', המתגלה על-ידינו ומתחבט.



ישיבת הכתל
Yeshivat Hakotel

דרגנו ע"פ שיחות הרצ"ה הנכנה ליום הכפורים - עצומו של יום מופר

ראש הישיבה

1. שיחת הרצ"ה מוצרים א' עמ' 67 צריך להבחין עוד כמה שאפשר "ככל יום וכל עת וכל שעה"⁶⁷ כסדרי עבודת הקודש שלנו. יש לדעת מה ענייננו וסדר מציאותנו עכשיו. צריך לזכור היטב איך אנו זוכים לסדרי קדושת הזמנים, הגמרא מבררת את הנוסח: "מקדש ישראל והזמנים⁶⁸. לכאורה, הנונה היא שר' מקדש שני דברים: ישראל והזמנים. אבל זה לא ייתכן, כי "אין חומתין בשתיים⁶⁹, אין מכלילים שני עניינים רחוקים כברכה אחת לשם שמים. מנארת הגמרא שאין כאן שני מושגים נפרדים אלא דבר אחד: ר' מקדש את ישראל, ומכוח קדושה זו באים ישראל ומקדשים את הזמנים. מכוח "ושכנתו בתוכים⁷⁰, מכוח "קדושים תהיו כי קדוש אני ר' אלהים⁷¹, אפשר להמשיך קדושה אל הזמנים. "אלה מועדי ר'... אשר תקראו אתם⁷². אתם תקראו אותם⁷³.

מת"צ מנישה שבא שנים ואמרו ראונו שחירת בפנות

2. מנישה ראש השנה, כ"ד: תכנית במכתב אור הודנו מן תיר עיר שקר הם "בשכא ליבה קדמן רבן נמליאל ועוד באו שנים ואמרו ראונו במנו ובכל עובת לא נראה: "קבלו ר' אמר רבי דוסא בן הורסבס ע"י שקר הן הוא מועדים על ראשה שילדה ולמחר בריכה בן שיהא אבן לו רבי הושע יהא אי את רבחד שלח לו ר' נחזי עליד שרבא אזלי במקל ובמעורת ביהות שחל ליהת בתשבוב חד נמאנו ר'ע מסב אבד לו: יש לו ללמוד שכל מה שעשה ר'ע עשוי שאמרו "אלה מועדי ר'ע קדש אשר הקיאו אתם בן כמנו בן שילא כמנו אין לי מועדות אלא אלו או אצל ר' דוסא בן הורסבס אבן לו אם באו אתו ליהן אחר בת ר'ע של ר'ע עשור ביהות ששה תע עשוי שאמרו "העל משה ואהרן רבן ואביהוא ושבעים מקיני ישראל ולפי לא נפישו ששורן על אקום אלא למד שכל שלשה תשלשה שעשוד: בת ר'ע על ישראל ר'ע הוא בבת ר'ע של משה וכל מקל ומעולתו ביד המקל ליבת אצל ר'ע בום שחל יחב לחות בחשבות עמ' ר'ע תושק על ראשו אבן לו באו בשלום רבי ומלפני רבי בחבהת ומלמדי שקבלת את רבי:

3. נמי ברכות כ"ט.

נפא רבי אומר אין חותמין בשנים אחרונה לוי לוי: על ראון תל רבנו ארון רמפא מוח על הארץ תל רבדוח⁷⁴ ארון רמפא פרות מקדש ישראל והזמנים ישראל וקדושתו לזמנים מקדש ישראל והאש חרשים ישראל וקדושתו לראש חרשים מקדש "השבת ישראל והזמנים חרין מול וסאן שנת רבא חדא רוא דרם חרין כל רוא חרוא וסאן באפי נפשה ומעמא מאן אין חותמין בשנים לפי שאין עשין בפנות תבילת רבילת⁷⁵

רבי מרגיש שבימים-הקדומים זכינו לעיצומו של יום, י"ב בעצם היום הזה". לפי הריקיות [=הקיצוניות] של רבי אפילו בלי תשובה, בין לשימים בין לשאומם שבים. כמובן

שצריך לעשות תשובה, אבל לעצם היום הזה יש טבע מיוחד, לשעות האלה יש טבע מיוחד, העולם מתחדש, כולנו מתחדשים. הבריאה האלהית הוהדרת שלנו מתחדשת בעצם היום הזה. עצם היום הזה מתגלה בעבודת הכותן המדול. בדברי רבנו הקדוש, מתבאר שלעצמו של יום יש טבע מיוחד: הוא מכפר בין לשימים בין לשאומם שבים. בתלמוד הירושלמי יש ביטוי מיוחד. אפילו אדם שנוטע ומורד ביום-הדיפורים מתוך חולשה או סבה אחרת, אותו מקיים דריי יום-הדיפורים, אין זה משנה, "דאומי... אין יום הדיפורים מתוך חולשה או סבה אחרת היא. אי אפשר שיכפר לי, מכפר הוא לו על כוונתו". מי שהוא בכלל ישראל, עצם השייכות לכלל ישראל, עצמיות יום-הדיפורים מנפרת עליו בעל כרחו, כמו שמעמד הור סיני היה בכפייתו¹⁰⁹. בדיעה או שלא בדיעה, ברצון או שלא ברצון, יום-הדיפורים מקיף את כל אדם מישראל.

11. שיחת הרצ"ה מועדון א' עמ' 112

"עצירות שבין אדם

למקום, יום הדיפורים מנפר¹¹⁰. בעצם היום הזה, עצמו של יום¹¹¹, עיצומו של יום, טבעיותו של יום, מכפר.

7. שיחת הרצ"ה מועדון א' עמ' 71

ביום-הדיפורים את נפשיים בידוד נראה - את היום בו יחול הצום את קובעים מנח והתורה שנתנה לנו, בנח ביהדותך המדול של ישראל, ואותו יום שאנו מקדשים נקרא שבתי, י"מערב עד ערב השבתו שבמנפם¹¹². מועיש ומזעזע! אנתו קבעו מתי שבתי!

8. שיחת הרצ"ה מועדון א' עמ' 71

יוס שיש לו ערך של שבת? אלא לאחר ששפענו את קולות השופר בראש-השנה הכנינו דרך עשרת הימים שבו ראש-השנה ליום-הדיפורים להמעלות מיוחדת¹¹³, מתוך שהמלאכ בקולות האלהיים של השופר, המעלית מבריארה אל מה שלפני הבריארה, המעלית מפעב "ששנברא העולם"¹¹⁴ אל מצב שלפני שנברא העולם, עי כרי כר שאנו יכולים לעשות שבת "תשבתו שבתם"¹¹⁵, אתם עושים שבתם יום-הדיפורים הוא יום-שוב שבת ואת פנישה מיוחדת של שמיים וארצות "זשק... ארעא ורקיעא אהדי¹¹⁶". יום-הדיפורים הוא יום שאנתו קובעים, שבחדרן קובעים מנח והתורה ומתוך חישובם במציאות, ואותו יום הוא שבת השני לצידה האלהית האנטולוגית המתחלפת פלא-פלאים! נצח חמו בחוה. פה מתגלה במיוחד סמולת ישראל ונבחרת ישראל ה"דבקים בר" אלהים¹¹⁷.

9. שיחת הרצ"ה מועדון א' עמ' 65-64

בתלמוד הבבלי מובא, בשם רבי, שעיצומו של יום מכפר. "רבי אומר: על כל עבירות שבתורה, בין עשה תשובה, בין לא עשה תשובה, יום הדיפורים מכפר¹¹⁸. בתלמוד הירושלמי מפורש היסוד הפנימי בכל חוקפנו: "דאומר אין יום הדיפורים מכפר, מנפרת היא, אי אפשר שיכפר לי, מכפר הוא לו על כוונתו... לא כולא מן הדין בר נשא מנמור למלא לית את מלק¹¹⁹". אם אדם אומר: איני רוצה שהמלך ימלוך, האם אין המלך מולך עליך? יש כאן פנישה עם מציאות הכרחית ומוחלטת. העובדה הבהרית של כל יחיד בישראל נאחזת ביסוד האלהי, הנצחי והמבטח: קיץ מחילה וסליחה לישראל. ביום זה אנו מחפשים דרכינו ונפשיים עם נצח ישראל. הקידוש מהי"ו זה ציווי - אתם מצווים להיות קדושים; ויחד עם זה, זו מציאות - אתם תהיו קדושים! "כני בכרי ישראל¹²⁰" - בין שרוצים לקדש את הנכור, בין שלא רוצים לקדשו, הרי הוא כבור וקדוש. יחד עם זה יש מצוה להקדיש¹²¹. אתם קדושים בטבע ונעניינכם הוא לגלות זאת במציאות, בדיבור ונמסשו. עליו להפגיש במעשיו ובדבוריו עם מעשה ה' ודבר ה'. קמו עמכם דברים ושוב אל י¹²². עצמותו של היום הזה, שייך לעצמותם של-ישראל, וצריכה להתגלות בפועל ממש. אנתו קדושים בעצמיותו, ועל-ידי בחירתו, מעשיו ודיבוריו, נפשיים בקדושה טבעית ואת המבטח להתגלות, "רבא ליטהר מסייעים את¹²³ - מתד בואו להיטהר והגשת שיכיות לכלל ישראל ואזריתא, נפגש הוא ומסתייע בקדושה הנצחית והקיימת.